

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ראה תשפ"א

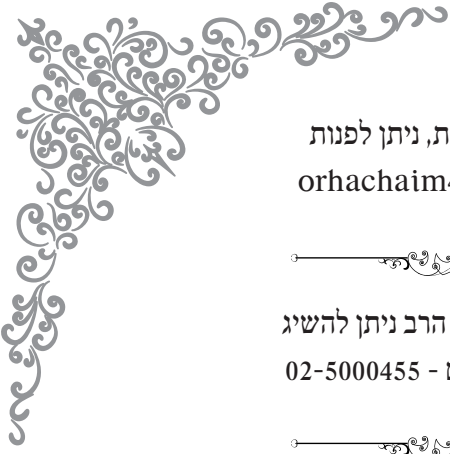
זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:59	20:06	19:16*	ת"א
20:56	20:04	19:14	ח"פה
20:59	20:07	19:17	ב"ש
20:56	20:05	19:14	

* לנוהגים 40 דק': 18:56

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ראה תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריו" - חומש דברים

1 הכנה לאלול - התבוננות עצמית

פניני אור החיים הקדוש:

4 ניצוץ ממשה רבנו בכל יהודי

פרשה למעשה:

6 החיים שמחוץ לעולם הזה

10 הלך אחר מידותיו של הקב"ה

16 יהודי לא יכול להוציא את עצמו מכלל ישראל

18 חשיבות ההכרה במעלות ובכוחות

21 ההקפדה על הכשרות

24 עד היכן חיוב נתינת צדקה

הכנה לאלול - התבוננות עצמית

מזמן אליו את השוחטים, והיה מפתיע אותם בבקשו לבדוק את סכין השחיטה שלהם.

יום אחד הגיע הרבי לעיירה מסוימת, וביקש להודיע לשוחט, שלאחר שיתפלל מנחה יבדוק את סכין השחיטה שלו.

אמר השוחט בליבו: מאחר והרב עומד להתפלל תפילת מנחה, יש לי הזדמנות להשחזי מעט את הסכין, שתהיה טובה וראויה יותר בעיני הרב.

עמד השוחט להתחיל להשחזי את סכינו, אך תוך כדי כך חלפה בו מחשבה חדשה: רגע אחד, הרי אם היה בא אליך עכשיו אדם, והיה מבקש

ראה אנכי נתן לפניכם היום בְּרִכָּה וּבְקָלָה (דברים יא, כו).

"ראה" - ראשי תבות: ראה אלול הגיע.

חודש אלול בפתח, ועלינו להכין את עצמנו לקראתו.

"אם אדם מחשב בפני

עצמו את השבונותיו,

באופן הראוי בעיני

הקב"ה הבוחן ליבות

וכליות - שוב אין הוא

זקוק לתוכחות ולהזכחות

של אחרים"

אחת ההכנות החשובות לקראת חודש אלול היא ההתבוננות העצמית, שכוחה גדול מכל הוכחה ותוכחה שאדם מוכיח את זולתו.

האדמו"ר רבי נחום מצ'רנוביל זצ"ל היה איש אלוקים קדוש, שעסק הרבה

בפדיון שבויים, והיה מגיע גם למקומות מרוחקים כדי להציל יהודים.

בכל עיר או עיירה שאליהם הגיע, היה

אם אדם מחשב בפני עצמו את חשבונותיו, באופן הראוי בעיני הקב"ה הבוחן ליבות וכליות - שוב אין הוא זקוק לתוכחות ולהוכחות של אחרים.

אמרו חז"ל (ברכות לג ע"ב): "אין להקב"ה בבית גנזיו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, שנאמר: 'יִרְאַת ה' הִיא אוֹצְרוֹ'".
מה הקב"ה רוצה מאיתנו? - שתהיה לנו יראת שמים!

זה הבסיס של האדם, ובשביל זה הוא בא לעולם.

אם יש לאדם יראת שמים, הוא יכול להגיע למעלות גבוהות בלימוד תורה ובקיום מצוות. אם ח"ו אין לאדם יראת שמים - הוא נופל לבאר שחת, ויורש גיהנום.

לפעמים אדם מרגיש שהוא נחלש

שתשחט עבורו, היית שוחט לו בסכין הזאת, נכון? כלומר, ה' יתברך רואה אותך, ואתה מראה לקב"ה את הסכין הזאת, כפי שהיא עכשיו. האם חשוב לך שתהיה הסכין טובה וראויה בעיני הרבי ר' נחום מצ'רנוביל, יותר מאשר בעיני הקב"ה?!

אמר השוחט בליבו - לא! אני לא אשחיו אפילו מעט! אשאיר את הסכין בדיוק כמו שהיא, שכך יראנה הרבי.

רבי נחום סיים את תפילתו, והשוחט הושיט לו את סכיניו לבדיקה.

אמר הרבי: "איני צריך לבדוק את סכין השחיטה שלך. אם הסכין הזו ראויה לפני הקב"ה, בפני לא כל שכן שתהא ראויה".

התפעל השוחט מגדולתו של הרבי, שקרא את מחשבותיו במדויק.

והתרחקתי. אני חייב להתרומם
ולדאוג לעצמי!"

אם אדם מודה בפני עצמו: "היצר הרע
פתה אותי ונפלתי" - יש לו סיכוי
להרים את עצמו, ולחזור בתשובה.

הבעיה גדולה הרבה יותר, אם היצר
מצליח לשכנע אותו, שהכל מותר
לו... לא נורא אם יעבור על גדר, וגם
לא יקרה כלום אם "יתיר לעצמו".

היצר עושה לו התרת עוונות - זה
מותר לך, וזה מותר לך, וזה מותר
לך... והוא שוקע ב'מותרים' האלו,
ויורד לשאול תחתית ממש.

גם אדם שלמד הרבה תורה - אם אין
לו יראת שמים הוא טמא, ומטמא
אחרים גם כן. היצר הרע הוא שמגדל
ומחזיק אותו. נצרכת זהירות גדולה
מאוד שלא להיכשל.

זה הדבר הראשון, שצריך האדם
לרכוש לעצמו - יראת שמים!

ביראת שמים שלו, יורד ומדרדר.

אומרים לו: "מדוע אינך תופס את
עצמך? שב עם חבר טוב, אולי הוא
יוכל לחזק אותך ולכוון אותך!" והוא
עונה: "לא, אני מתבייש... עזוב אותי".

בגלל קצת אי נעימות בן אדם מוכן
להפסיד את כל הרוחניות שלו, הוא
מוכן להיות בגדר "יִמְקוּ בְּעֶזְרָם" (ויקרא
כו, לט), ה' ירחם!

אדם מתחבא, נשאר בטומאה שלו
בביתו, לא רואים אותו כלל, לא
בתפילה ולא בשיעור. פתאום נעלם,
בלעה אותו האדמה...

איך אפשר לעזור לו ולהרים אותו?!
הלא הוא מרחיק מעצמו את הישועה!

אבל אדם ששומע דברי מוסר, אומר
לעצמו: "רגע, עלי לעצור ולחשוב!
אולי דברי המוסר הללו נוגעים אלי,
ואני צריך להעיר את עצמי. מה קורה
לחיים שלי? בלי לשים לב, הידרדרתי

ניצוץ ממשה רבנו בכל יהודי

קא ע"ב, סוכה לט ע"א ועוד) שתלמידי החכמים היו קוראים זה לזה בשם משה - "משה, שפיר קאמרת", על אף שלא היה זה שמם המקורי, וזאת משום שנשמת משה מתחלקת בכל דור, ומלמדת את התורה לעם ישראל. דא עקא, חלק זה חבוי עמוק, מכוסה בהרבה כיסויים, שהם החטאים המרחיקים את האדם מעל פני ה', ולא כל אחד מצליח לזהותו, עד כדי שהוא נשכח מליבם של רבים.

בזה פרשנו בס"ד את מה שדרשו רבותינו (ברכות לג ע"ב) על הפסוק (דברים י, יב): "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׂאֵל מֵעַמָּךְ פִּי אִם לִירְאֶה אֶת ה'

רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם (דברים יא, כו).

כתב ה"אור החיים" הקדוש:

"ובדרך רמז ירמוז על פי דבריהם ז"ל (זוהר ח"ג דף רעג) שאמרו, שכל בני תורה יש להם ניצוץ ממשה, ואין צריך לומר הדור ההוא ששמעו מפיו, שהם חלק ממנו. והוא מה שרמז במאמר זה: 'ראה אנכי', פירוש - כאילו מדבר עם עצמו, ואומר לו 'אנכי', כי כל ישראל יתייחסו אליו, וכשהוא מדבר עימם כאילו מדבר עם עצמו".

בכל דור ודור מתגלה נשמת משה רבנו בכמה צדיקים.

הגמרא אומרת בכמה מקומות (שבת

ועל פי הנ"ל מתורץ: חלק ממשה רבנו נמצא בתוכו של כל יהודי, ומאחר ולגבי משה רבנו יראת שמים היא דבר קטן - גם לגבי כל אחד היראה היא דבר קטן, בר השגה, שהרי חלק ממשה רבנו נמצא בתוכו.

תפקידנו בעולם הוא לגלות את זיוו והדרו של משה רבינו - רעיא מהימנא - החבוי בתוכנו!

אַלְקִידָּה", "אטו יראת שמים מילתא זותרתא היא? אִין [כן], לגבי משה מילתא זותרתא היא".

ולכאורה עדיין קשה, הרי משה רבנו אינו מדבר רק אל עצמו אלא לכל כלל ישראל, ומה שייך לתרץ שלגבי משה יראת השמים היא דבר קטן, והלא לגבי כלל ישראל - שאליהם מופנה הצווי - הוא עניין גדול?

החיים שמהוין לעולם הזה

אמר להם: "מה אתם מתפעלים ממשה רבכם? שהרי מה הוא התפאר בפניכם - שלא אכל ולא שתה ארבעים יום? גם אני יכול! אשב במקום מבודד, ותראו שגם אני אנהג כמוהו, לא אוכל ולא אשתה ארבעים יום..."

עלה השיח' למגדל גבוה, נטל עימו כמה ספרי דת לקרוא בהם, וכן נר ענק משעוה כדי להאיר לו למשך ארבעים הימים והלילות שישהה במגדל המבודד.

כעבור ארבעים יום וארבעים לילה ירד השיח' מן המגדל, וכל הישמעאלים הריעו לו. פנו ליהודים ואמרו להם בהקנטה: "הנה, גם השיח' שלנו הוא איש אלוקים כמו משה

רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה (דברים יא, כו).

משה רבנו, לא הכיר רק את מושגי העולם הזה, אלא השיג אף את השגות העולם העליון - "כי עלה שמים וטעם טעם עליון", כלשון ה"אור החיים" הקדוש.

משה רבנו זכה למה שלא זכה בשר ודם, ילוד אשה - "וַאֲשֶׁב בְּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי" (דברים ט, ט), שזו תופעה על-טבעית, שאינה מצויה בבני אדם אלא במלאכים (ראה רמב"ם הלכות שבועות ה, כ).

היה פעם שיח' ערבי שאהב להקניט את שכניו היהודים.

לעילוי נשמת

קלרה בת צילה ז"ל

...רבכם"

פנה אחד מחכמי ישראל אל השיח' ותמה: "אמר לי, אם השתמשת בנר למאור, אם כן אחרי ארבעים יום היתה השעוה של הנר צריכה להיגמר כולה, ומדוע היא לא כלתה?"

השיב השיח' בהתפארות: "כשם שהיה לי נס שלא אכלתי ולא שתיתי במשך ארבעים יום, כך ארע הנס לנר, הוא האיר במשך כל העת, ולא כלתה השעוה ממנו".

החכם עשה עצמו כמתפעל מדברי השיח' ואמר: "נפלא! זהו נר של נס! הב לי את הנר לרגע, משתוקק אני למוששו ולנשקו"...

נטל החכם היהודי את הנר הגדול, עשה עצמו כאילו קשה לו נשיאתו מרוב כובד, עד שבבת אחת נפל הנר, נחבט באדמה והתפוצץ, והנה התגלגלו מתוכו בקבוקים ריקים ושאריות מזון...

השיח' התגלה בקלונו, ופניו חפנו.

רבי יחיאל מיכל טוקצ'ינסקי זצ"ל,

מראשי ישיבת עץ חיים בירושלים, חיבר את הספר "גשר החיים" העוסק בהלכות אבלות ומכיל פרקים נפלאים בענייני אמונה בהשארות הנפש, העולם הבא ותחית המתים.

בספר מובא משל נפלא על חיי העולם הזה ועל חיי הנצח:

היתה אשה מעוברת אשר במעיה היו תאומים.

אמר האחד לאחיו: "שמעתי מאחורי הפרגוד שלא נשאר כאן לתמיד, יבוא יום ונצא מכאן לאויר העולם, זהו יקום ענק ועצום".

השיב לו אחיו: "יצאת מדעתך? אין שום דבר בחוץ. ברגע שנצא - ניפול לתהום ונמות".

אמר הראשון: "מה פתאום! העולם שבחוץ - יש בו מרחבים, בנינים ושרדות; יש בו אנשים, בעלי חיים, צמחים".

אך השני בשלו: "בחוץ אין כלום. אם נצא החוצה - מיד נמות".

השיב הראשון: "מה נראה לך, שנשהה כאן לנצח בתוך מעי אמנו? כשיגיע

באה האם והיניקה את תאומיה, בא האב וחיבקם אל חיקו.

אמר הראשון לאחיו: "למה יצאת החוצה? הרי אמרת שאין בחוץ מאומה, וברגע שתצא תיפול לתהום, ויבוא סופך... נו, כעת כשאתה בחוץ, אמור לי, האם יש עולם או אין עולם?"...

השני היה נבוך כולו, פניו אדמו מבושה. מה יאמר ומה יגיד? כעת התברר לו כי כל הויכוחים שהתווכח עם אחיו בעודם במעי אמם היו לריק. באה המציאות וטפחה לו על פניו.

בני אדם - אומר ה"גשר החיים" - נמצאים בעולם הזה, לא במעי אמם אלא על פני האדמה. מתווכחים ביניהם האם יש חיים מחוץ לעולם הזה. האחד אומר: "יש עולם הבא, עולם הנצח". ואחיו דוחה את דבריו ואומר: "בחוץ אין מאומה, ברגע שנצא מן העולם הזה - נקבר בבטן האדמה לעד".

וכשיגיע עולם התחיה, או אז יתברר לכולם שיש חיים שלמים, חיי עולם הבא, חיי נצח.

הזמן נצא החוצה, נתחבר לשאר העולם, נחיה בכוחות עצמנו, ולא נהיה תלויים באמא, נלך ברגלינו, נאכל באופן עצמאי".

כך נמשך הויכוח הסוער בין שני העוברים, זה בכה, וזה בכה... עד שמלאו ימיהם ללדת.

כשהגיעה העת לצאת לעולם, העובר שהאמין שיש חיים מחוץ למעי אמו התכונן לצאת. אולם אז ניסה אחיו להניאו: "אל תצא! הישאר כאן, אתה מסתכן בנפשך".

אך הוא לא שעה לתחנוניו ויצא. מיד בצאתו נשמעו קולות בכי. נתמלא השני רחמים על מר גורלו של אחיו - הן בודאי קרהו אסון...

השני נותר במעי אמו, מסרב לצאת החוצה, אך ללא הועיל; ברגע שהגיע זמנו לצאת, הוא נפלט החוצה בעל כורחו. גם הוא השמיע קולות בכי, אך ראה פלא: הוא לא נפל לתהום, בחוץ המתין לו עולם שלם.

הניחוהו בעריסה, ומי שוכב לצידו? אחיו התאום, מכוסה בשמיכה חמה.

הבלים. תבחרו בטוב העליון, זו התכלית, וזו האמת'.

אדם לא לוקח איתו את כספו וזהבו, הכל נשאר כאן.

הוא לוקח איתו רק את התורה שלמד ואת המצוות שקיים.

פעם רציתי להנות את מרן, הבאתי לו במתנה כלי אומנותי לבית. הוא לא התפעל, רק אמר לי: "תזכה למצוות", ומיד שב לתלמודו. ומה הטובה שהוא החזיר? המוסר שהיה אומר: "רק תורה! צריך להרבות חיילים לתורה, עוד שיעור, עוד דרשה, עוד קירוב של נשמה יהודית".

אנשים אמיתיים אינם מושפעים מגינונים חיצוניים ואינם מתפעלים מחיצוניות. הם מתייחסים לתוכן האמיתי, לפנימיות.

אולם טבע המון העם שהם מתפעלים מחיצוניות. לכן נתן לו הקב"ה כל טוב העולם, וזיכהו לכבוד מלכים, כדי שיהיו דבריו נשמעים, כי מתוך מעמדו הרם - ירשים את הבריות, וגם דבריו יאמנו עליהם.

איזו כלימה ובושה תכסה את אלו שזעקו כל השנים כי מחוץ לעולם הזה אין כלום...

מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, כל טוב העולם הזה לא נגע אליו כלל.

היו שנים שבהן למד תורה מתוך עוני ודוחק, אך תורת ה' היתה משוש חיו, היא היתה לו למשיבת נפש.

גם כשנעשה מלך ביופיו, וזכה לכל טוב העולם הזה, ההביל את הכל כעפרא דארעא.

נהג תמיד לומר כי העיקר הוא ללמוד תורה וכל השאר הבל הבלים.

היתה לו משכורת מכובדת, לישכה, אנשים באו ויצאו, שרים ושועי עולם שחרו לפתחו. והוא - די לו בארבע אמות של חדר משכיותו, עם ערמות הספרים, להגות בהם יומם ולילה. זה היה כל עולמו, עולם הבא בעולם הזה.

הקב"ה נתן לו כל טוב העולם, כדי להראות לכולם - 'הנה לא חסר לי כלום, אבל תדעו לכם שהכל הבל

הלך אחר מידותיו של הקב"ה

אֲבָרָהֶם וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ
(שם כה, יא), אף אתה נחם אבלים;
הקדוש ברוך הוא קבר מתים, דכתיב:
'וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי' (דברים לד, ו), אף אתה
קבור מתים".

על ידי שגומלים חסד עם הבריות -
הולכים אחרי ה' ודבקים בו.

לפני כמאה שנה פעל בירושלים בית
חולים לחשוכי מרפא, בהם גם חולים
במחלות מדבקות. החולים היו
גלמודים ועלובי נפש. אנשים הדירו
את רגליהם מבית החולים, ואפילו
קרובי המשפחה נמנעו מלבקר את
קרוביהם מחשש להדבקות.

רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים

אֲחֵרֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ
וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ
וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וְבוֹ תִדְבָּקוּן (דברים יג, ה).

הגמרא (סוטה יד"א) דורשת על פסוק
זה: "וכי אפשר לו לאדם להלך אחר
שכינה, והלא כבר נאמר: 'פִּי ה' אֱלֹקֶיךָ
אֵשׁ אֹכְלָה הוּא' (שם ד, כד)! אלא, להלך
אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא -
מה הוא מלביש ערומים, דכתיב:
'וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם' (בראשית ג, כא), אף
אתה הלבש ערומים; הקדוש ברוך
הוא ביקר חולים, דכתיב: 'וַיִּרָא אֱלֹוֹ
ה' בְּאַלְנֵי מִמְרָא' (שם יח, א), אף אתה
בקר חולים; הקדוש ברוך הוא ניחם
אבלים, דכתיב: 'וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת

לעילוי נשמת

חיים בן חוה ז"ל

לאכול מעץ הדעת, והם עברו עליה. הם בעצמם התביישו מאוד וחיפשו מקום להתחבא בו, לאחר שנוכחו לראות "פִּי עֵרְמָם הֵם" ובארו חז"ל (בראשית רבה יט, ו): "אפילו מצוה אחת שהיתה בידם נתערטלו ממנה". בעבירה זו הם ירדו - ואיתם הבריאה כולה - מהמדרגה הגבוהה בה היו לפני החטא.

שורת הדין היתה, שהקב"ה לא ירחם עליהם, אלא יותירם ערומים ומבוישים. כך יאה וכך נאה למי שעובר על פי ה' והופך את עצמו במו ידיו לעירום מן המצוות.

אך הקב"ה לא נהג כן! אלא מיד: "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְּתֻנוֹת עוֹר וַיְלַבְּשֵׁם". הוא הטיב עימם למרות שהם גרמו לו צער ועברו על דבריו!

יש לחפש תמיד כיצד להטיב עם הבריות, כיצד לרומם את הזולת, גם אם הוא גרם לנו צער. לא לזרק אבן. אחר הנופל ולשמוח לאידו.

"כִּי אֶמְרֶתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" (תהלים פט, א). הקב"ה ברא את העולם כדי שנעשה

זוננפלד זצ"ל, היה מן הבודדים שפקדו את בית החולים וביקרו את החולים.

היה יושב שעה ארוכה ליד מיטתם ומעודד את רוחם, משוחח איתם בנחת, כותב בשמם מכתבים לקרובי משפחתם, ולאחר מכן נפרד מהם בברכת רפואה שלימה.

פעם התיישב הרב זוננפלד ליד חולה זקן. כשראהו הזקן פרץ בבכי קורע לב. שאל הרב: "למה תבכה?"

השיב: "הרופאים קבעו כי אני עומד למות".

נחמו הרב: "רק הקב"ה קובע את זמנו של האדם. וכשמגיע זמנו, הוא עולה לעולם שכולו טוב. אל דאגה, אני אשכור לך תלמיד חכם שיאמר עליך קדיש, ונשמתך תתעלה בגנוי מרומים".

דברי הרב הפיחו רוח חיים באותו זקן אומלל.

הקב"ה נתן לאדם הראשון ולחווה אשתו סך הכל מצוה אחת - שלא

גר בירושלים בשכונת מטרסדורף. נפשו איוותה להתפלל תפילות ישיבתיות, ומשום כך קבע את מקום תפילותיו בישיבת "תורה אור" שבראשות הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל.

הרב שיינברג הכיר את הרב לורנץ, והזמינו לשבת בכותל המזרח, סמוך למקום מושבם של הרבנים והמשגיחים. "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה", והרב לורנץ התיישב במקום שהראה לו ראש הישיבה.

באחת השבתות הוא הגיע לישיבה בשעה מוקדמת והתיישב במקומו בכותל המזרח. כעבור זמן מה ניגש אליו אברך מבוגר, שהכירו רק בתור חבר כנסת, ולא ידע שראש הישיבה קבע את מקומו שם, והחל לגעור בו בקול רם, כשרבים שומעים אותו: "מקומות אלו שמורים לרבנים, תלמידי חכמים, צוות הישיבה, ולא לעסקנים. זהו חוסר דרך ארץ להתיישב במקומם. חפש לך מקום אחר בתוך הקהל".

ללא אומר ודברים, ולמרות הבושה

חסדים עם הזולת, ובכך נדבק במידותיו. אל לנו לחפש לראות כיצד אחרים מטיבים עימנו ורק אז להיטיב עימם. תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים, וחובה עלינו ללמוד מדרכי הקב"ה להטיב בכל מקרה, וללא כל תנאי.

הרב שלמה לורנץ ז"ל היה חבר כנסת מטעם 'אגודת ישראל'. הוא היה מקורב מאוד ל"חזון איש" זצ"ל, לרב שך זצ"ל ולשאר גדולי ישראל.

לא לחינם דבק בו הכינוי "שלוחא דרבנן".

גם לאחר שסיים את פעילותו הציבורית הענפה בתנועת 'אגודת ישראל', הקים את תנועת 'צעירי אגודת ישראל' ופעל גדולות ונצורות בתחום החינוך, בהקמת מוסדות רבים לבנים ולבנות, ובתחום העזרה והסעד למשפחות נצרות.

לאחר שפרש מכל עניני הציבור נכנס ללמוד ב'כולל', למד יומם ולילה, וכתב ספרים כאברך מן המניין. הוא

את מחסורו. אם צריך עזרה כספית -
הכסף נתון לכם, ובלבד שהעניין יסדר
על הצד הטוב ביותר".

זוהי דוגמא להטבה עם הזולת, גם אם
חלילה פגע בנו!

פעם באה אלמנה אל המלבי"ם זצ"ל
בבכיות נוראות. בעלה מת, יש לה
שלושה יתומים קטנים, והיא אינה
יודעת כיצד תפרנסם.

שאלה המלבי"ם: "את יודעת לבשל?"
"אני יודעת לבשל לביבות טעימות".
"מצוין", אמר המלבי"ם. "בעזרת ה',
תמצאי את פרנסתך מבישול לביבות.
אני מעוניין להיות שותף שלך
בעסקים. הנה, קחי אלף רובל לרכישת
תנור גדול, נתחלק ברווחים חצי חצי,

הגדולה, קם הרב לורנץ ממקומו,
והתיישב באחד המקומות הפנויים,
בין תלמידי הישיבה והאברכים.

לאחר התפילה שב הרב לורנץ לביתו,
ובניו, שהתגוררו באזור, התארחו
אצלו לסעודה. וכך מספר בנו:

"בסעודה פנה אלינו אבא ואמר:
הקשיבו למה שקרה לי בתפילה
בישיבה. ושח לפנינו את כל המאורע.
ואז הוסיף ואמר: אני מבקש מכם
לחפש את האדם הזה, הוא לא אדם
רע, ולא עשה את מה שעשה מתוך
רוע לב. הוא בסך הכל מסכן, ככל
הנראה יש לו בבית איזושהי צרה, אם
בשלוש בית, או בתחום הפרנסה. הוא
ביקש מקום לפרוק מליבו את הצרה,
ומצא אותי. אני מבקש מכם לבדוק
ולברר מה חסר לו, ולדאוג להשלים לו

וה' יהיה בעזרך".

יתומיה, ובבוא העת חיתנה אותם
בכבוד.

רוחה של האלמנה שבה אליה.
השמועה על השותפות העסקית
החדשה של המלבי"ם עם האלמנה
התפשטה חיש מהר בכל העיר.
האלמנה החלה בהכנת הלביות, והן
כוננו בפי כל "לביבות המלבי"ם".

ברוסיה שלפני חמשים שנה, היו
מתגוררות מספר משפחות בבית
אחד.

הביקוש היה רב, וכל הלביות נחטפו
במהירות, היא לא הספיקה להדביק
את הקצב...

כל משפחה גרה בחדר אחד, כאשר
המטבח היה משותף לכולן. לפעמים,
התגוררו יהודים וגויים יחד.

לאחר חודש באה האלמנה אל ביתו
של המלבי"ם, והושיטה לו סכום כסף
גדול: "זה חלקו של הרב בשותפות
לחודש זה... ברוך ה' ראיתי ברכה
בעמלי, הרווחים היו גדולים".

בבית של ארבעה חדרים התגוררה
משפחה קשת יום של גויים.

האמא והאבא עבדו קשה למחייתם,
אך הכסף שהרוויחו לא הספיק, ובנם
- שהיה בגיל שמונה - היה הולך
לפעמים לבית הספר בלי אוכל...

אמר לה המלבי"ם: "במקום לשלם לי
את חלקי, אני מעדיף שבכסף הזה
תפתחי עוד דוכנים, ותגדילי את
הרווחים. אל דאגה, בבוא העת אני
כבר אבוא אליך ליטול את חלקי"...

בחדר הסמוך התגוררה משפחה
יהודית. האב היה ירא שמים, מורה
בבית ספר, ומצבו של הילד השכן נגע
לליבו.

המלבי"ם, כמובן, מעולם לא הגיע אל
האלמנה לבקש את 'חלקו'. היא
עשתה חיל וראתה ברכה במעשה
ידיה, זכתה לגדל ברוחה את שלושת

הוא היה מזמין אותו לחדרו, נותן לו
לאכול, ועוזר לו להכין את שיעורי
הבית. בלילות שבת, כשהוריו של
אותו ילד עדין היו בעבודה, היה מזמין

הנדרשים, ולהקמתו של בית הספר.
לימים התעלה במעמדו והפך להיות
נשיא רוסיה - ולדימיר פוטין!

ובאותה רוסיה שלימוד התורה נאסר
בה, ומי שנתפס בקלקלתו נזרק
לסיביר, ומי שרצה בכל זאת ללמוד
או להתפלל, היה צריך להתחבא
ולעשות זאת בתוך מקלטים - התמנה
נשיא שקשוב לצורכי היהודים...

פעם כשביקשו היהודים לבנות בית
כנסת, לא זו בלבד שהוא נתן את
האישור לבניה, אלא אף ביקש
להשתתף בחנוכת הבית. כשבא לשם,
אמר ברוסית שתורגמה לעברית: "אני
חייב להשיב טובה לעם הזה! לעולם
לא אשכח את החלה, היין והגפילטע
פיש של היהודים! לעולם לא אשכח
את העזרה שעזר לי המורה היהודי!"
כל זה הגיע מדבר אחד: מהחמלה,

אותו לסעודת השבת, והילד היה
מחכה כל השבוע בכיליון עיניים ליום
הזה.

היחס החם שקיבל מהמשפחה
היהודית, יחד עם העזרה הלימודית
שקיבל מראש המשפחה, נסכו בילד
כוחות, והוא עשה חיל בלימודיו.

לימים, כשהילד גדל והפך לאיש, הוא
הגיש מועמדות למועצת העיר
בבחירות שהתקיימו בעיר סן
פטרבורג וזכה למקום גבוה במיוחד.
כתוצאה מכך התמנה לתפקיד סגן
ראש העיר.

הוא לא שכח את החסד שגמלה עימו
המשפחה היהודית, אשר בלעדיה
ללא ספק לא היה מגיע להיכן שהגיע,
וכאשר רצו להקים בית ספר יהודי
בעיר, וחברי מועצת העיר התנגדו
לרעיון - דאג להשגת כל האישורים

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

מהחסד ומהרחמים של אותה משפחה יהודית. הקב"ה, וכך זוכים - מידה כנגד מידה - לממה שאמרו חז"ל (שבת קנא ע"ב): "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים". ישראל רחמנים בני רחמנים, משתדלים להידבק במידותיו של

יהודי לא יכול להוציא את עצמו מכלל ישראל

הצלה לאדם.

אדם מישראל שעובד עבודה זרה, הוא כמו איבר נגוע בגוף של כלל ישראל. אין מנוס, צריכים לגדוע אותו, לפני שישלח גרורות ויתפשט בכל הגוף. אם ישאירו אותו חי, הוא עלול להזיק ולהשפיע לרעה על כל עם ישראל.

כמובן, מזהירים אותו ומתרים בו.

אומרים לו: "דע לך, אתה עושה מעשה חמור המחייב סקילה". ואם בכל זאת הוא ממשיך בשלו, אין לו תקנה. האדם הזה התיר עצמו למיתה. היה לו מספיק זמן לחדול ממעשיו

פי יסיתך אחיך... לאמר גלכה ונעבדה אלהים אחרים... לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחוס עינה עליו... וסקלתו באבנים ומת... וכל ישראל ישמעו ויראו (דברים יג, ז-יב).

כאשר רופא רואה שרגלו של האדם חולה מאוד, ואין סיכוי להחלמתה, הוא מורה לקטוע אותה.

ההחלטה הזאת, בלי ספק, קשה מאוד.

אך אין בררה: אם לא יקטעו אותה, היא תסכן את כל הגוף, וחיי האדם בסכנה. נמצא שקטיעת הרגל היא

לכל הגוף של כלל ישראל, היא על ידי שנבער את הנגע מתוך עם ישראל. עם ישראל צריך שמירה מעולה. אם יש נגע בעם ישראל, צריך לגדע אותו בזמן, ובכך למנוע את התפשטותו.

יתר על כן, לא זו בלבד שמונעים את ההשפעה הרעה והמזיקה שלו, אלא אף גורמים על ידי כך להשפעה טובה על כלל ישראל - "וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ וְלֹא יִסְפּוּ לַעֲשׂוֹת פֶּדְבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבָּךְ".

אין לך השפעה יעילה יותר מאשר דוגמא חיה ומוחשית. כשכולם רואים בעיניהם מה סופו של מי שעוזב את ה' ודבק באלוהים אחרים, לא יעז אף יהודי בר דעת לעזוב מקור מים חיים לחצוב לו בורות נשברים אשר לא יכילו המים.

ולעשות תשובה, אך הוא הקשה את ערפו והמשיך בחטאו, וכיון שכך - כעת אין לו תקוה. לא יועילו תחנוניו והפצרותיו. אסור לנו לחוס ולחמול עליו, צריך לסקול אותו באבנים. כך מוציאים את הנגע מהגוף של כלל ישראל.

ואם יאמר החוטא: מדוע אתם רוצים לסקול אותי - הרי במעשי הוצאתי את עצמי מכלל ישראל, ואין סיבה להמיתני.

על כך אומרים לו: יהודי לא יכול להוציא את עצמו מכלל ישראל. ישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא (סנהדרין מד ע"א). גם אם ימיר את דתו - ישאר יהודי.

לכן, הדרך היחידה למנוע ממנו להזיק

חשיבות ההכרה במעלות ובכוחות

שהיה עם הגאון הגדול רבי חיים קרייזוירט זצ"ל, שכהן כאב"ד בקהילת קודש אנטורפן שבבלגיה.

[מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, היה רגיל לכנותו בתואר "הגאון האמיתי", וזאת בשל ידיעתו ובקיאותו העצומה בתלמוד הבבלי והירושלמי. הוא ידע את כל הש"ס בעל פה, ולא רק בידיעה בעלמא אלא בעמקות גדולה. ובנוסף לכל זה, היה בעל חסד גדול, וסייע רבות ליתומים ולאלמנות].

באחת מנסיעותיו לארצות הברית, נכנס רבי חיים להתפלל תפילת מנחה, ומרוב ענוותנותו נשאר לשמוע את דרשתו של רב בית הכנסת בין מנחה

בְּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹקֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁמְנוּ קְרָחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת (דברים יד, א).

שנינו במשנה באבות (ג, יד): "הוא היה אומר: חביב אדם שנברא בצלם. חיבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר (בראשית ט, ו): 'כִּי בְּצַלְמֵ אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם'. חביבין ישראל שנקראו בנים למקום. חיבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר: 'בנים אתם לֵה' אלקיכם'".

מאחר וכבר אמר התנא: "חביב אדם שנברא בצלם", מדוע הוסיף ואמר: "חיבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם"? כדי לבאר את הדברים נקדים מעשה

לעילוי נשמת

אורי בן זיוה ז"ל

לערבית.

במחנות ההשמדה של הנאצים ימ"ש, ובעת שלקחוהו למשרפות השאיר לו צואה, שאם יצליח להישאר בחיים יחפש את בנו, ויודיענו שהפקיד עבורו כחצי מיליון דולר בבנק מסוים. האיש ניצל, והשקיע מאמצים מרובים כדי למצוא את הבן, אך לא הצליח.

"בעת שראה אותי ברכבת, הבחין מיד שאני דומה לאותו יהודי שהפקיד בידו את הצואה, ושמח מאוד כשהתברר שאני אכן אותו בן.

"ניגשתי לבנק, ומסרתי את כל המסמכים הדרושים, ואז נוכחתי לראות שהסכום שהשאיר לי אבי הכפיל ושילש את עצמו, וכך ביום בהיר אחד נעשיתי גביר גדול".

נענה רבי חיים ואמר: "הינך חושב שכעת נעשית עשיר גדול, אך האמת היא שגם כשפגשתך בפעם הראשונה היית עשיר, אלא שלא ידעת על כך. מאחר ולא ידעת על הכסף, לא היתה לך שום תועלת ממנו. עכשיו, שנודע לך הדבר, זהו סוג אחר של עשירות, שהרי אתה יכול לפעול ולנצל את

לאחר תפילת ערבית ניגש רבי חיים אל הרב, והתפלפל עימו על דבר שאמר בשיעור. לאחר מכן פנה כל אחד לדרכו מתוך דבר הלכה.

לאחר שתים-עשרה שנה הזדמן רבי חיים שוב לאותו בית כנסת, ולפתע ניגש אליו עשיר גדול ודרש בשלמו, ושאל אם הרב זוכר אותו. רבי חיים השיב שלא זכור לו שנפגש עימו מעולם, והלה אמר לו ששתים-עשרה שנה לפני כן התפלפל עימו בלימוד לאחר הדרשה.

"אני זוכר שהקשיתי קושיה", אמר רבי חיים, "אך הקשיתי אותה בפני הרב מגיד השיעור".

חיך אותו עשיר ואמר: "אני הוא מגיד השיעור, ומעשה שהיה כך היה: יום אחד נסעתי ברכבת, והתיישב לידי יהודי שאינני מכירו. הוא התחיל לשוחח איתי, ותוך כדי השיחה שאל לשמי ולשם אבי, וגם ביקש לדעת מאיזו עיר אני. לאחר שענית לי, סיפר לי בהתרגשות שאבי זצ"ל שהה עימו

להגדירם כלשון הגמרא (סנהדרין כט ע"ב), "עכברא דשכיב אדינרי" - הם כמו עכבר השוכב על דינרי זהב, ואינו מודע כלל ועיקר לכך שאלו דינרי זהב, ואין לו שום תועלת מהם.

אדם שאינו מודע לכוחות וליכולות שטמן בו בורא עולם, כדי שיוכל באמצעותם למלא את תפקידו ולהשלים את יעודו בעולם - אינו יכול לנצל את הכוחות הגדולים שניתנו בו. את הידיעה הזו יכול אדם לקבל רק בכוח לימוד התורה הקדושה, ולימוד היראה בספרי המוסר, כי רק הם נותנים לאדם את האפשרות לדעת את כוחות הנפש הטמונים בו, ולהבין עד היכן יכול הוא להגיע ולהעפיל.

הכסף למטרות חשובות".

זהו הביאור בדברי התנא: "חביב אדם שנברא בצלם, חיבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם".

יכול אדם לחיות שבעים ושמנונים שנה, ולא להכיר בכך שנברא בצלם, לא לדעת את מהותו ולא להכיר את הכוחות האדירים הטמונים בו. אך כאשר הוא נותן אל ליבו את העובדה שנברא בצלם, ועושה את כל מעשיו בהתאם לכך - יש כאן כבר סוג של חיבה אחרת, חיבה יתרה.

הקב"ה נותן לכל אדם ואדם כוחות גדולים, כישרונות וכישורים. לכל אדם יש פוטנציאל עצום, אך רבים אינם יודעים על כך מאומה, וניתן

ההקפדה על הכשרות

ובאמת, פעמים רבות הניסיון הוא גדול ואינו פשוט.

אדם מגיע רעב לאירוע, לאחר שעות שלא בא אוכל לפיו, ותאוות האכילה בוערת בו. נדרשים ממנו עוז ותעצומות נפש להתגבר על התאוה, ולא לאכול כל עוד לא ברור לו במאת האחוזים באשר לטיבה של ההשגחה.

דרושה מצידו של האדם עבודה עצמית, הכרוכה בעמל לא קל, להתגבר ולקנות את מידת הנקיות עד שזו תהפוך להיות חלק ממנו, עצם מעצמיו ובשר מבשרו.

הכתוב אומר (משלי כג, ב): "וְשִׁמְתָּ שִׁפְיָן בְּלֶעָף אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּה". חובה על אדם לשים סכין בפיו, ולא להכניס לפיו שום דבר מאכל שיש בו איזשהו חשש, אפילו קל שבקלים, אולם לשם כך עליו לעמוד ולהיות "בעל נפש".

אם סיפרו לך ש"בעל הבית מניח

לא תאכלו קל נבלה... פי עם קדוש אתה לה' אלקיך (דברים יד, כא).

פעמים רבות הלב מורה היתר בענייני כשרות.

אדם אומר לעצמו: "מה כבר יכול להיות אסור במנה של דג?" על אף שעל הדג מונחים כל מיני עלים שיתכן שיש בהם תולעים...

או שחושב האדם: "ראיתי גם רבנים בעלי זקן ארוך שאוכלים כאן במסעדה זו", כאילו האוכל שמוגש לפניו הם בהכשר של אותו איש עם הזקן הארוך...

יש שאומרים: "יש כאן משגיחי כשרות. אם יש איזושהי בעיה - העבירה עליהם" - מעניין שכשהוא הולך לקנות חליפה, או ריהוט חדש, הוא לא סומך על אף אחד, ולא מתפשר על שום דבר פחות מהמושלם ביותר, שלא יהיו בו שום חששות...

אכלת?"

"לא התחשק לי", השיב הרב... לך תסביר לגוי את ההלכה כי זה גדר של "בשר שנתעלם מן העין".

אך הגוי לא הרפה: "רבאיי! הרי הוצאת את הלחמניה מהתיק, הלכת ליטול ידיים ונגסת ממנה, הוי אומר שכן התחשק לך לאכול..."

"מדוע חשוב לך כל כך לדעת?"

"יהודי, ובפרט רבאיי כמוך, שמשנה את דעתו, יש דברים בגו... אני בטוח שיש כאן איזשהו דבר חכמה!"

לא נותרה לרב כל ברירה, והוא נאלץ להסביר: "יש לנו ספר הלכות שנקרא 'שולחן ערוך'. יש שם הלכה שבשר שנתעלם מן העין אסור באכילה, שמא הוחלף הבשר הזה בבשר אחר..."

ואז, ברגע של אמת, התודה הגוי ואמר: "רבאיי! אין בעולם פקחים גדולים יותר מחכמי היהודים! את חטאי אני מזכיר: בארוחה שחילקו במטוס הגישו קציצות. הקציצה

תפילין בכל בוקר", זה עדין לא מעיד מאומה על טיב ההכשר של המסעדה שבבעלותו.

אם עבור מישהו זוהי סיבה מספקת כדי לאכול שם בלי הגבלה, אין זאת אלא משום שליבו נגוע בתאוה, ועדיין לא סיגל לעצמו את מידת הנקיות.

אחד מרבני אמריקה טס במטוס. מאחר והיתה זו טיסה ממושכת, והוא כמובן לא אוכל מהאוכל שהוגש במטוס, הביא עימו אוכל מהבית, ממה שהכינה לו אשתו: לחמניה ובתוכה קציצה.

בזמן הארוחה הוא הוציא את הלחמניה מתיקו, וניגש ליטול ידיים. כששב למקומו, הרהר לרגע, ברך המוציא, נגס מעט מהלחמניה, ומיד החזירה לתיק.

לידו ישב דוקטור, שהתפלא מאוד ממה שעשה הרב, והוא פנה אליו ושאל: "רבאיי! מה זה? למה לא

והוא הלך סך הכל לכמה שניות...
כהנה וכהנה סיבות טובות שלא
לחשוש!

אבל בעל נפש - היודע להתגבר על
תאוותיו, וניחן במידת הנקיות - יודע
רק דבר אחד: יש הלכה בשלחן ערוך!
ואותה צריך לקיים ככתבה וכלשונה!

והוא יגייס את כל כוחות הנפש
להתגבר ולא לאכול דבר שכשרותו
מוטלת בספק.

לא תמיד די בתעודת כשרות התלויה
על הקיר. בדבר שבאמת חשוב לו
לאדם הוא אינו מקל ראש, אלא בודק
היטב את טיב המוצר ואיכותו.

שהיתה בלחמניה שלך הדיפה ריח
נפלא שלא יכולתי לעמוד בו,
וכשהלכת ליטול ידיים החלפתי את
הקציצה שלך בקציצה שהוגשה
במטוס! כמה גדולים דברי החכמים
שלכם"...

והנה נתבונן: הרב הזה היה יכול למצוא
כמה וכמה התרים לאכול את
הלחמניה. במטוס אין חיות שיכולות
לגרור את הבשר ולהחליפו באחר.
לידו יושב דוקטור מכובד, מנומס,
שרחוק מאוד מן השכל שיחליף
קציצות... הלחמניה מונחת בדיוק
באותו מקום ובאותה צורה שהניחה,

עד היכן חיוב נתינת צדקה

יְתָמִים" (שמות כב, כג) חלה על כל מי שראה עני ולא נתן לו צדקה. העולם לא היה יכול להתקיים.

אבל כעת שישנם רמאים, אשר עושים עצמם כעניים ובאמת אינם עניים כלל, נידונים כולם לכף זכות בעת שנמנעים מלתת, כיון שחוששים שמא עני זה רמאי, ובאמת אינו זקוק לצדקה.

כך הדבר לגבי הכלל, אבל כל אדם באופן פרטי צריך לעבוד על עצמו שלא לדקדק הרבה בחשובים, אלא לתת צדקה בעין יפה ובמאור פנים לכל יהודי.

כך יאמר האדם לעצמו: לא משנה לי אם הוא רמאי, אני צריך לעבוד את עבודתי, להשלים את עצמי! נכון, לאדם שהוא חשוד לא אתן הרבה, אבל אתן, כדי לקיים מצות צדקה מספק, וכדי לשבר את מידת הקמצנות.

כאשר אדם נותן צדקה ביד רחבה, משפיעים עליו מן השמים שפע ברכה והצלחה.

לֹא תֵאֱמֹן אֶת לִבְכָּךְ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיּוֹן (דברים טו, ז).

הרמב"ם בהלכות מתנות עניים (פרק ז) כתב: "מצות עשה ליתן צדקה לעניים כפי מה שראוי לעני... וכל הרואה עני מבקש, והעלים עניו ממנו ולא נתן לו צדקה, עבר בלא תעשה, שנאמר: 'לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחריך האביון'" (וראה בספר המצוות עשה קצ"ה ולא תעשה רל"ב).

יש לנו חיוב של מצות עשה לתת צדקה, ויש איסור להימנע מלתת צדקה לעני המבקש מאתנו.

ובאמת, עלולים היינו להיכשל ח"ו בעוון חמור, לולא הרמאים...

כפי שאומרת הגמרא (כתובות סח ע"א): "בואו ונחזיק טובה לרמאין, שאלמלא הן היינו חוטאין בכל יום", ופירש רש"י: "היינו חוטאין - שאנו מעלימין עין מן העניים, אבל עכשיו הרמאים גורמים לנו".

בלעדי הרמאים היתה, חלילה, קללת התורה: "וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֲלֻמָּנוֹת וּבְנֵיכֶם

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התינוק נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ה